

На основу члана IV 4a) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 54. сједници Представничког дома, одржаној 7. октобра 2013. године, и на 34. сједници Дома народа, одржаној 16. децембра 2013. године, усвојила је

ЗАКОН О ЗАШТИТИ ЛИЦА КОЈА ПРИЈАВЉУЈУ КОРУПЦИЈУ У ИНСТИТУЦИЈАМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Дио први - Опште одредбе

Члан 1. (Предмет)

Законом о заштити лица која пријављују корупцију у институцијама Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон) уређује се статус лица која пријављују корупцију у институцијама Босне и Херцеговине и правним лицима која оснивају институције Босне и Херцеговине, поступак пријављивања, обавезе институција у вези са пријављивањем корупције, поступак заштите лица која пријављују корупцију те прописује санкције за повреде одредаба овог закона.

Члан 2. (Дефиниције)

Изрази коришћени у овом закону имају сљедеће значење:

а) корупција је свака злоупотреба моћи повјерене државном службенику, запосленику, савјетнику, изабраном или именованом званичнику, која може довести до приватне користи тог лица, домаћег или страног физичког или правног лица. Корупција посебно може укључивати директно или индиректно захтијевање, нуђење, давање или прихватање мита или неке друге недопуштене предности или њену могућност, чиме се нарушава одговарајуће обављање било какве дужности или понашање очекивано од примаоца мита. Корупција је и повреда закона, другог прописа, као и неправилности у раду и преваре које указују на постојање корупције;

б) узбуњивач је лице које је запослено у институцијама Босне и Херцеговине и правним лицима која оснивају институције Босне и Херцеговине, које због оправдане сумње или околности на постојање корупције у било којој институцији Босне и Херцеговине у доброј вјери поднесе пријаву одговорним лицима или институцијама у складу са овим законом;

ц) заштићено пријављивање је

- 1) пријављивање информација надлежном ауторитету за које запослени разумно вјерује да представљају корупцију у смислу тачке а) овог члана,
- 2) пријављивање кривичног дјела корупције против одговорног лица у институцијама из члана 1. овог закона,
- 3) подношење тужбе, жалбе или приговора у вези са корупцијом против одговорног лица у институцијама из члана 1. овог закона,
- 4) свједочење на суду или пред органом управе у поступку против одговорног лица у институцијама из члана 1. овог закона,
- 5) сарађивање у поступку који воде истражни органи;

д) посебан облик заштићеног пријављивања је јавно објављивање или на други начин чињење јавно доступним информација које указују на корупцију, под условом да узбуњивач сумња:

- 1) да ће бити изложен штетним мјерама од одређеног лица, или
- 2) да, у случају заштићеног пријављивања субјектима из тачке ц) овог члана, неће бити предузета адекватна радња, или да ће докази и информације бити прикривени или уништени, или
- 3) да је иста информација пријављена субјектима из тачке ц) овог члана, а у законском року није предузета адекватна реакција мјера, при чему је, прије него што изврши посебан облик заштићеног пријављивања, узбуњивач дужан да размотри евентуалну штету која може настати његовим пријављивањем;

е) штетна радња је радња којом послодавац наноси штету запосленом доношењем рјешења о престанку радног односа, отказом уговора о раду, суспензијом са радног мјеста, постављањем на ниже радно мјесто, проглашавањем прекобројним, покретањем дисциплинског поступка, уцјењивањем или давањем негативне оцјене, стварањем непријатељске радне атмосфере, изостанком пословног ангажмана, а све како би запосленог одвратио од заштићеног пријављивања или која представља чин одмазде против запосленог који је пријавио сумњу на корупцију;

ф) корективна мјера је свака радња којом се забрањују, ублажавају или уклањају узроци или посљедице штетних радњи према узбуњивачу у вези са пријављеним случајем корупције, а која нарочито обухвата мјере обезбјеђења и надокнаду штете;

г) надлежни ауторитет је надређено или друго лице у институцији БиХ и правном лицу које оснива институција Босне и Херцеговине у којој је узбуњивач запослен, а које је задужено за надзор над законитошћу рада у тој институцији; лице или орган управљања или руковођења; лице или орган који обавља послове надзора или ревизије у институцијама Босне и Херцеговине; орган надлежан за спровођење кривичне истраге и гоњење починилаца кривичних дјела; Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине; Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције;

х) добра вјера је став узбуњивача који се заснива на чињеницама и околностима о којима он има своја сазнања и који сматра истинитим.

Дио други - Поступак заштите узбуњивача

Члан 3. (Подношење пријаве)

(1) Ако има информације и/или материјалне доказе о постојању корупције, свако лице запослено у институцијама из члана 1. овог закона може надлежном ауторитету поднијети пријаву због сумње или околности на постојање корупције.

(2) Злоупотреба права пријављивања из става (1) овог члана представља тешку повреду радне дужности.

Члан 4. (Врсте заштићеног пријављивања)

Заштићено пријављивање може бити:

- а) интерно и
- б) екстерно.

Члан 5. (Интерно пријављивање)

(1) Свако лице запослено у институцијама Босне и Херцеговине из члана 1. овог закона подноси пријаву из члана 3. став (1) овог закона:

- а) надређеном или другом лицу у институцији у којој је запослено, а које је по овлашћењима одговорно за законит рад институције, или
- б) лицу или руководиоцу институције које одговорно за законит рад институције, или
- ц) лицу или органу који обавља послове надзора или ревизије у институцијама Босне и Херцеговине из члана 1. овог закона.

(2) Интерно пријављивање обавља се на начин уређен интерним актом институције о пријави из члана 3. став (1) овог закона и заштити узбуњивача.

(3) Изузетно од одредаба ст. (1) и (2) овог члана, пријава се може поднијети непосредно руководиоцу институције у случају да:

- а) руководилац институције није донио интерни акт из става (2) овог члана; или
- б) поступак интерног пријављивања није познат, односно ако у просторијама и на интернет страници институције није јасно и на видном мјесту истакнуто обавјештење о надлежној служби, тијелу или лицу за пријем и разматрање пријаве из члана 3. став (1) овог закона; или
- ц) узбуњивач има разлога да вјерује да се овлашћено лице којем се према интерном акту подноси пријава директно или индиректно доводи у везу са коруптивном радњом.

(4) Лица из ст. (1) и (3) овог члана могу се обратити Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције за додјелу статуса узбуњивача у складу са чланом 7. овог закона.

Члан 6. (Екстерно пријављивање)

- (1) Екстерним пријављивањем сматра се пријављивање:
 - а) органу надлежном за спровођење кривичне истраге и гоњење починилаца кривичних дјела, или
 - б) Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, и
 - ц) јавности, у складу са чланом 2. тачка д) овог закона.
- (2) Екстерно пријављивање се врши у случају да:
 - а) поступак по интерном пријављивању из члана 5. овог закона траје дуже од 15 дана, или
 - б) узбуњивач сматра да је интерни поступак по пријави из члана 5. овог закона био неправилан, или
 - ц) узбуњивач има разлога да вјерује да овлашћено лице којем се према интерном акту подноси пријава из члана 5. овог закона, или руководилац институције, директно или индиректно се доводе у везу са коруптивном радњом.

Члан 7. (Додјелјивање статуса узбуњивача)

(1) Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције ће, на основу пријаве узбуњивача поднесене у доброј вјери, додијелити статус узбуњивача лицу у року од 30 дана од дана обраћања Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције за додјелу статуса узбуњивача, без обзира да ли су штетне мјере наступиле или се само сумња да би се оне могле десити.

(2) Заштићено пријављивање тече од дана подношења пријаве из члана 3. овог закона.

(3) Узбуњивач се неће сматрати материјално, кривично или дисциплински одговорним за откривање пословне тајне у случају пријављивања корупције надлежном ауторитету.

(4) Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције обавјештава узбуњивача о одлуци за додјелјивање статуса узбуњивача.

Члан 8. (Отклањање штетне радње)

(1) У случају да узбуњивач обавијести Агенцију за превенцију корупције и координацију борбе против корупције да је према њему предузета нека од штетних радњи из члана 2. став (1) тачка е) овог закона, Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције дужна је да затражи од институције релевантну документацију и/или затражи од Управне инспекције Министарства правде Босне и Херцеговине да испита наводе и утврди чињенице, те предузме законски предвиђене мјере а записник достави Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције.

(2) Уколико, на основу документације добијене од институције и/или записника из става (1) овог члана, утврди да је према узбуњивачу предузета нека од штетних радњи, а која је у вези са подношењем пријаве из члана 3. став (1) овог закона, Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције доноси инструкцију руководиоцу институције како би се отклонила посљедица нанесена узбуњивачу штетном радњом.

(3) Ако руководилац институције тврди да би иста штетна радња била предузета према узбуњивачу и у случају да није поднио пријаву из члана 3. став (1) овог закона, дужан је то доказати.

(4) Руководилац институције је дужан да изврши корективну мјеру с циљем отклањања учињене штетне радње у року од три дана од дана запримања инструкције од Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције.

(5) Корективна мјера мора бити укидање штетне мјере и враћање у претходно стање, а која може бити укинута правоснажном пресудом надлежног суда у радном спору.

(6) Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције сваке године објављује посебну годишњу листу са списком институција у којима је пријављена корупција, уз навођење врсте нанесене штетне радње и информације о томе да ли је извршена корективна мјера наложена инструкцијом из става (2) овог члана.

Члан 9. (Престанак пружања заштите)

(1) У случају да се у току поступка докаже да узбуњивач, приликом подношења пријаве из члана 3. став (1) овог закона, није поступао у доброј вјери, Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције ће обуставити пружање заштите узбуњивачу.

(2) Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције дужна је доставити узбуњивачу и руководиоцу институције у којој је узбуњивач запослен одлуку о обустављању пружања заштите узбуњивачу.

(3) Ако се током испитивања открије да узбуњивач није поступао у доброј вјери, односно да је свјесно поднио лажну пријаву из члана 3. став (1) овог закона, Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције ће, уколико утврди да ова радња садржи елементе кривичног дјела, поднијети кривичну пријаву против тог лица.

Дио трећи - Надзор над спровођењем закона

Члан 10.

(Надзор над спровођењем закона)

Надзор над спровођењем овог закона врше Управна инспекција Министарства правде Босне и Херцеговине и Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, свако из своје надлежности.

Члан 11.

(Издавање прекршајног налога)

Ако управни инспектор приликом инспекцијског надзора утврди постојање прекршаја из члана 12. овог закона, издаје прекршајни налог у складу са Законом о прекршајима Босне и Херцеговине.

Члан 12.

(Новчане казне за прекршаје)

(1) Новчаном казном у износу од 10.000 до 20.000 КМ казниће се за прекршај руководилац институције ако не поступи по инструкцији Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције и не изврши корективну мјеру у складу са чланом 8. став (2) овог закона.

(2) Новчаном казном у износу од 10.000 до 20.000 КМ казниће се за прекршај руководилац институције ако не донесе интерне акте из члана 5. став (2) овог закона, а у складу са чланом 13. овог закона.

(3) Новчаном казном у износу од 1.000 до 10.000 КМ казниће се за прекршај лице из члана 3. које свјесно лажно пријави корупцију.

Дио четврти - Прелазне и завршне одредбе

Члан 13.

(Доношење подзаконских прописа)

Све институције на које се односи примјена овог закона дужне су да у року од 90 дана донесу интерне акте из члана 5. став (2) овог закона.

**Члан 14.
(Ступање на снагу)**

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику БиХ”.

Број 01,02-02-1-39/13
16. децембра 2013. године
Сарајево

Предсједавајући Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
Др Денис Бећировић, с. р.

Предсједавајући Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ
Сташа Кошарац, с. р.